

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník 87

Číslo 2

7. ledna 2007

Cena: 6 Kč

CÍRKEV ČESKOSLOVENSKÁ HUSITSKÁ VE VZTAHU KE SPOLEČNOSTI A KULTUŘE

U zrodu Církve československé husitské v roce 1920 stáli moder-nističtí katoličtí kněží a laičtí spolu-pracovníci. Duchovní kořeny této novodobé církve však sahají mnohem hlouběji - do období české reformace - husitství a českobratrství. Spjatost s husitstvím byla vyjádřena na VI. sněmu v roce 1971, kdy byl rozšířen název na "Církev československá husitská". Toto upřesnění názvu bylo učiněno s vědomím, že nešlo jen o vznik nové církve, ale o obnovení středověké husitské církve, která byla násilnou protireforma-cí potlačena a v novodobé podobě se přihlásila k životu (srov. Usnesení VI. rádného sněmu, s. 59). K náboženskému odkazu Husovy a husitské reformace se naše církev od svého počátku přihlásila a tento odkaz aktualizovala. A to i v čase, kdy tato tradice byla historicky zjednodušená jako sociální hnutí a politiky zneužitá k ideologickým záměrům totalitního státu. Již samotná existence naší církve a její bohoslužebný život připomínaly v čase propagovaného ateismu vlastní náboženský základ historické husitské epochy a živé národní tradice. Naše církev má státotvorný charakter v pozitivním smyslu, neboť je spjata s vlastenectvím a demokratickými hodnotami první republiky, v jejímž čele byl T. G. Masaryk. Den 28. října 1918 byl záhy liturgicky slaven, jak dokládá užívaná bohoslužebná kniha ČČS tzv. Český misál z roku 1920 (proprium Na slavný den české svobody, s. 177). Nově utvořená církev národního charakteru nalezla značný ohlas v české společnosti a doba první republiky byla dobou jejího rozvoje v oblasti náboženské, výchovné a

sociální. Bylo postaveno v obtížných hospodářských podmínkách z velké obětavosti věřících mnoho nových církevních staveb, které jsou dnes součástí našich měst a obcí. O společenském vlivu naší církve svědčí skutečnost, že se počet členů blížil k jednomu miliónu. Spojení křesťanské víry a vlastenectví bylo zvláště silné v době nacistické okupace. Student Jan Opletal (1915-1939), který zahynul při studentské demonstraci, byl členem Církve československé husitské. Řada duchovních i laických pracovníků byla vězněna v koncentračních táborech. Uvádí se, že 11 % duchovních bylo za okupace vězněno. Husův sbor v Praze na Vinohradech se stal místem, odkud tajně vysílal rozhlas v květnových dnech roku 1945. Své poslání chápala naše církev ve spojitosti se službou společnosti a českému státu z křesťanských principů a to i za cenu rizika a obětí. Služba státu se ukázala být problematickou v čase ateistické ideologie vštěpované do lidí od nejtělejšího dětství. Rozvíjení života a činnosti církve po druhé světové válce se zastavilo po politickém převratu v roce 1948 a v období totality. Církev československá husitská si na jedné straně uvědomila v biblické orientaci své křesťanské základy a soustředila se na duchovní život sborů, ale na druhé straně se dostala do nechtěné společenské izolace. Po roce 1989 v čase obnovené politické svobody společně s ústředním náboženským posláním šířit evangelium Ježíše Krista začíná rozvíjet i sociální (diakonickou), výchovnou a kulturní činnost. Všestranná kulturní činnost byla od

87. výročí vzniku naší církve si připomeneme 7. ledna v 15 h v chrámu sv. Mikuláše v Praze

začátku naší církve součástí jejího života. Členy naší církve byly i některé významné osobnosti české kultury. Toto téma by jistě zasloužilo podrobné zpracování. V našich sborech se nacházejí například umělecká díla sochaře Františka Bílka (1872-1941), který měl k naší církvi velmi blízko. V současnosti se zaměřuje naše církev na hudební aktivity, literární pořady i výtvarné projekty. Pořádají se nejrůznější akce celocírkevního i místního významu. Organizují se různé výstavy výtvarných děl nebo vzdělávacího zaměření. Kulturní činnost církve a

zvěstování evangelia jsou ve vzájemném vztahu a propojenosti. Ze současných aktivit naší církve zmiňme festival duchovní hudby, koncertní činnost v chrámu sv. Mikuláše, literární pořady v Liberci, v Praze - Karlíně a na dalších místech. Naše církev spolu s ostatními církvemi v naší vlasti přináší křesťanské a

humanitní hodnoty do života soudobé společnosti. Tím má nezastupitelný význam i v oblasti kultury. Církev československá husitská zcela specifickým způsobem zpřítomňuje vlastní národní duchovní tradice, které v naší společnosti mají své místo a patří k evropské civilizaci a jejím duchovním základům.

Tomáš Butta

SETKÁNÍ V BRUSELU

Komise pro církev a společnost při CEC uspořádala v Bruselu setkání, které se konalo 12. - 13. prosince 2006 a účastnilo se jej 60 církevních představitelů z 28 zemí. Za naší církve se setkání zúčastnil patriarcha ThDr. Tomáš Butta.

Účastníci se shodli na tom, že duchovní odkaz křesťanství je živoucí a inspirující faktor evropského současného života. Výstupem setkání je "Otevřený dopis představitelů církví evropským politickým činitelem".

Dopis je rozdělen do tří oblastí. První se zabývá růzností tradic, kultury a náboženství na starém kontinentě. Je v něm připomenuto, že tato různost musí být respektována: „Evropská unie není synonymem pro Evropu.“

Ve druhé části je voláno po efektivnějších a transparentnějších rozhodovacích procesech v ekonomických otázkách. Poslední bod se týká nadějí a závazků do budoucna.

Plné znění "Otevřeného dopisu představitelů církví evropským politickým činitelem" a tiskovou zprávu z bruselského setkání najdete v nejbližší době v našem časopise i na našich webových stránkách.

Církev volají po odstartování "Plánu C" pro Evropu: "Závazek, soucit a solidarita" (commitment, compassion, conviviality).

K revitalizaci veřejné debaty o budoucnosti Evropy odstartovala Evropská komise před nedávnem "Plán D" (Democracy, dialogue, debat - Demokracie, dialog, debata). „Nemůžeme dát jako církve také příspěvek do diskuse o odstartování Evropského projektu: Závazek, soucit a solidarita (commitment, compassion, conviviality)“? Taková byla otázka arcibiskupa Jukky Paarmy z Evangelické lutherské církve ve Finsku, kterou otevřel setkání s tématem "Hodnoty, náboženství, identita" v Bruselu 12. - 13. prosince 2006.

Na konferenci přijelo více než 60 církevních představitelů z osmdesáti zemí a organizovala ji Komise pro církev a společnost při Kon-

Dokončení na str. 3

ŽIJEME ČULÝM ŽIVOTOM

Náboženská obec Bratislava žije čulým životom. Ak máme zrekapitulovať udalosti či akcie, ktoré naša náboženská obec absolvovala v poslednom roku, začala by som zimou 2005/2006, kedy sme sa zúčastnili monumentálnych osláv Bitky Troch cisárov pri Slavkove, kde sa predovšetkým vzdával hold a na niektorých miestach aj pieta stovkám tisícok padlých na oboch stranách. Táto bitka totiž, ako dnes už všetci vieme, nemala v skutočnosti víťazov, aj keď sa to v tej chvíli Napoleonovi ako jeho víťazstvo iste javilo. Ale nielen množstvo mŕtvych nám spôsobovalo hrôzu, ktorá sa nám neodbytné vrývala pod kožu, ale všetci sme zmĺkli pri predstave následného utrpenia miestneho obyvateľstva, ktoré sa do celej tragédie dostalo jedine tým, že žilo v tom čase na mieste, kde sa hrozny boj odohrával. Byť niekedy v nepravý čas na nepravom mieste je často smola, ale niekedy priamo tragédia. A táto pred-

stava v nás rezonovala ešte veľmi dlho. Až vynikajúca večera v Újezde u Brna a po nej harmonika nášho príslušníka ing. Petratura nás vrátila do skutočnosti a všetkým tým, ktorých utrpenie sme dokázali len vytušit, sme zaspievali aspoň krásne moravské pesničky. Bol to úžasný výlet, ktorý v nás ešte aj dnes po takmer roku vyvoláva plastické obrazy dávnej minulosti.

Po tejto, dá sa povedať, historickej udalosti - rekonštrukcii bojov Troch cisárov pri Slavkove - nasledovalo ďalšie stretnutie ľudí veriacich a prosiacich Boha o pomoc pri zjednocovaní kresťanov. Táto prosba bola nami vyrieknutá na Ekumenickej bohoslužbe uskutočnenej pri príležitosti Týždňa modlitieb za našu jednotu v rímsko-katolíckom kostole sv. Mikuláša v Liptovskom Mikuláši. Zúčastnili sa na nej predstavitelia 5-tich cirkví na Slovensku, medzi ktorými bol aj náš brat biskup Jan Hradil. Odnievajúca

bohoslužba a naše spevy a modlitby vytvorili v Chráme Božom atmosféru lásky, porozumenia i túžby po mieri. Jednu z modlitieb sme venovali pamiatke obetiam leteckého nešťastia našich vojakov vracajúcich sa z Iraku dňa 19. januára 2006. V tomto duchu vyznel aj príhovor prezidenta SR Ivana Gašparoviča.

Koncom jari sme sa jednu nedeľu po bohoslužbách vybrali do Židovského múzea v bratislavskom Starom Meste na výstavu mladého výtvarníka Miroslava Pograna. Bol to zaujímavý exkurz do židovskej kultúry, jej minulosti aj prítomnosti a videli sme biblické výjavy očami mladého umelca.

V jednu z prvých horúcich nedeľ leta našu cirkev navštívili predstavitelia kresťanského hnutia Fokolare na Slovensku Jiří Kratochvíl, pôvodcom z Prahy, Gaetano Mírua, pôvodcom z Talianska. Ide o hnutie, ktoré sa zrodilo v Tridente, na severe Talianska,

Dokončení na str. 3

Odvrátená tvář Vianoc

TESCO – toto logo na päť písmen mi je veľmi sympatické. Označuje (aj môj) obľúbený obchodný dom. Často ponorená do svojich túžob materiálneho sveta vbieham do jeho útrobov. Ako vždy, aj teraz dobieham, vyberám, vyskúšam, zaplatím a mám to .A ešte si aj pochutnám v pizzérii, aby aj žalúdok bol spokojný. Aj to patrí k radostiam života.

Omyl – ak ste si doteraz mysleli, že týchto pár riadkov je reklama pre TESCO. Vychádzajúc s vianočným nákupom z dvier pizzérie sa postavil pred nás asi 12ročný pekne oblečený chlapec s plastovým pohárom v ruke. Ohúrnil nás svojim upachtene vysloveným výkrikom: „Prosím, prosím, na jedlo!“ Siahla som rýchlo do peňaženky a tešiť sa, že urobím dobrý skutok, dám chlapcovi na dobré jedlo, vložila som z mojich študentských peňazí (zarobných na brigáde) 50 korún. Chlapec sa mi ani nestačil poďakovať. Zrazu – tak ako to býva v zlom sne – kde sa vzal, tu sa vzal, hrnie sa k nemu statný, zdravo vyzerajúci, kvalitne a moderne oblečený asi tak 45ročný muž prísne vyslovujúci vetu: „Tak čo, koľko ti dali?“ Vychytil chlapcovi pohár z ruky, vysypal si z neho všetky vyžobrané peniaze a s prísny pohľadom zaznel z jeho úst, zrejme, príkaz dňa: „Choď ďalej pýtať na chlieb!“

Onemeli sme. Stojíme bez slova ako prikovaná. Aj naša myseľ je utáta. A polícia nebolo široko-ďaleko a nikto nič nevidel.

Zuzana Betty Hudecová

Z kazateľského plánu

1. NEDĚLE PO ZJEVENÍ PÁNĚ

Jsmo pokřtěni ve jménu Ježíše – Mesiáše

V situaci velké tísně a žhavé touhy po vysvobození z nesnází jsou lidé leckdy ochotní uznat svým spasitelem kohokoliv, kdo v nich vzbudí sympatii. Jan Křtitel varuje před takovou lehkověrností. Možná, že právě evangelistova zmínka o Janově vlastním údělu (v. 19-20) má jasně doložit, že Jan nebyl tím Očekávaným a Předpověděným. Pravým Mesiášem je ten, na něhož Jan smí z Božího pověření poukazovat. Na něm se prorocká zaslíbení vsutku splní – i když poněkud jinak, než jak si je lidé obvykle vykládali. Jestliže ve chvíli křtu na Ježíše "sestoupil Duch svatý" a Boží hlas ho ujistil, že je vyvoleným a milovaným Synem, je to právě již znamení, že se proctví začíná splňovat (Iz 11,2; 42,1n).

Vstup: Iz 43,1-7

Tužby:

2. Aby mocí svého Ducha v nás víru v Ježíše Krista jako našeho Pána a Spasitele probouzel...
3. Abychom svou víru opravdovostí křesťanského života osvědčovali...

Epištola: Sk 8,14-17

Evangelium: L 3,15-22 (číst celé, nevypouštět střední část!)

K obětování: Ž 2,7-8

K požehnání: Sk 13,23-27

Modlitba:

Hospodine, děkujeme za tvou nezměrnou lásku k nám, kterou jsi zjevil všem lidem v Ježíši Kristu. Děkujeme za každé svědectví o něm, které nám pomáhá víc a více našeho Spasitele poznávat. Způsob, prosíme, mocí svého Ducha, aby se naše srdce proměnila, abychom se tvému Synu ochotně a rádi podřídili jako svému Pánu a celý svůj život mu odevzdali ve věrné a horlivé službě.

Vhodné písně: 5, 69, 112, 170, 178, 166,1-2, 195, 335

CO SE DÁ NALÉZT VE STARÉM ARCHÍVU II.

Pokračování z č. 1

Staříček matce faráře M., která ohrážovala se proti násilnému vyklizování, byly brachiálními násilím potrhány šaty na těle, a do obecnostva, které sběhlo se k té podívané a dávalo najevo své rozhořčení, dal okresní náčelník bít kolbami a obušky, takže bylo přes 60 osob udeřeno.

Mezitím Osadané, jsoucí již přes jeden rok bez bohoslužeb, pozvali patriarchu církve československé Dra Farského, aby jim vykonal bohoslužby. Pozvaný dojel v neděli 25. dubna. Ale na večer 24. dubna, když dojel vlakem do Ružomberoka, očekával ho okresní náčelník Skyčák se služným na nádraží, kde mu sdělil, že prý ministerstvo pro Slovensko v Bratislavě a ministerstvo školství z Prahy projevilo telefonické přání, aby patriarcha Farský do Osady nejezdil, že to není žádoucí s ohledem na státní prospěch. Nemožná se vykazati písemným vyjádřením jmenovaných úřadů obdržel ovšem odpověď zamítavou.

Bohoslužeb konaných patriarchou Farským v neděli 25. dubna na místním hřbitově zúčastnilo se na tisíc osob, z nichž přes 200 přijalo večeri Páně pod obojí. K přání obecnostva vykonán i obvyklý průvod do polí, kde patriarcha Farský vyložil osadníkům vztah člověka k přírodě a úrodě zemské v duchu církve československé, zdůrazniv jim zejména též nezbytnost pokroku v obdělávání půdy.

Nad Písmem

JEŽÍŠ KRISTUS JE PÁN

Existují situace, kdy už nevíme, co říci. Dojdou nám slova i myšlenky. Připadáme si bezmocní. Kdo zažil smrt blízkého člověka, kdo se setkal s duševně nebo tělesně postiženým člověkem, poznal svou bezmocnost. Existuje bezmocné mlčení, ale i mlčení, které má smysl, stejně jako mlčení rezignované.

„Panovník Hospodin dal mi jazyk učedníků, abych uměl zemleného podpírat slovem.“ Jsou to slova muže, který jako "trpící Boží služebník" má dodat Božím lidu v babylonském zajetí novou odvahu k důvěře v Boha. Je to těžké. Sám nemá odvahy nazbyt. „Hospodin mě opustil. Panovník na mě zapomenul.“ stýská si (49,14). Ještě těžší je dodávat odvahu někomu, kdo se tomu brání a kdo nám dokonce nadává a uráží nás. I to prorok zažil: „Obelhal jsi nás“ – říkají lidé, kteří mu předtím důvěřivě naslouchali. Chápe-me, je-li někdo vnitřně "vyhořelý", unavený a řekne-li: „Nemá to cenu, budu raději mlčet.“ Boží muž však nesmí mlčet, káže-li mu Pán Bůh, aby promluvil.

Pán Bůh nás nechce ponechat vlastnímu údělu. Hledá neustále ženy a muže, kteří nepřestávají připomínat jeho slovo. Pověřuje lidi, kteří ani v nesnázích nedokáží němě přihlížet, když Boží lid ochabuje ve víře.

Já sice nevím, co bych řekl, jsem prázdný a nejraději bych mlčel, ale „Panovník Hospodin každého jitra probouzí mi uši, otevřel mi uši, abych slyšel jako učedníci.“ Prorok je celou svou bytostí "naladěný" na příjem Božího slova, a proto může dále reprodukovat to, co od něho uslyšel.

I Církev československá husitská může obstát jedině tak, že napjatě naslouchá Božímu hlasu. Jen tak můžeme

naplnit poslání své církve, o níž věříme a vyznáváme, že „vznikla z Boží vůle a milosti, aby skrze ni byli přivedeni do jedné svatě a obecně Boží církve mnozí, kteří by jinak zůstali ztraceni v nevěře a beznaději, a aby usilovala o Boží církev bez po-skvrny a vrásky.“ Bude-li mít "probuzené, otevřené uši", nic ji z této cesty nesvede. Platí to pro každou situaci. Na mnoha místech pozorujeme, že je třeba zvláště naléhavě slyšet Boží hlas. Jsou chvíle, kdy nás přepadá malomyslnost a kdy našemu křesťanství chybí přesvědčivost a přitažlivá síla. Týká se to i nás duchovních. Takové chvíle můžeme překonat jedině vytrvalým, neustálým nasloucháním Božímu hlasu. I rozhovory, sdílení se s ostatními křesťany nám mohou pomoci. Pán Bůh dává o sobě vědět nejrůznějšími způsoby. Ten, kdo naslouchá, slyší a poslouchá jako učedník, dostává se do zvláštní situace: už není osamocený, ale přitahuje na sebe dokonce nepřátelství těch, kteří nemohou nebo dokonce nechťejí slyšet. Vidíme tu před sebou postavu trpícího Ježíše Krista, když v našem textu čteme o ranách, o slinách a o potupení. V těchto ranách a posměšcích je zahrnuto všechno, čím kdy byli a čím jsou postihováni Ježíšovi učedníci: nepochopení, posměšky, hrozby, ústrky a utrpení. To vše patří k následování Božího Syna. Kdo ve křtu přijal jméno Božího Syna, dal najevo i ochotu nést jeho kříž. Takový křesťan hned nezatahuje hlavu mezi ramena, nezačne hned kňourat a proklínat současnou podobu světa. Přijímá to, co mu právě Pán Bůh v životě naděluje – jako úkol. Kdo naslouchá a slyší a poslouchá, ten

biskupovým. Občanstvo zdráhá se nadále posílati svoje děti do této školy, takže jest nevyhnutelné zřízení školy státní. Řada občanů a občanek jest nyní předvolávána k soudním výslechům pro "přečin násilí proti vrchnosti", ačkoliv tento půhon měl býti veden proti zcela jiným činitelům.

Zajímavost, že okr. náčelník Skyčák doporučoval před příchodem patriarchy Farského do Osady farářů Mattášovskému, aby odejel do Ameriky, jinak že bude proti němu zahájeno a provedeno trestní řízení jakožto prý proti původci veškerých nepokojů v Osadě. Dotazem na ministerstvu školství zjistil patriarcha Farský, že ministerstvo nic nevědělo o zákazu, který sděloval okresní náčelník Skyčák jmenovanému. Panu náčelníkovi šlo patrně o to, aby nikdo nevěděl o tom, co on robí v ružomerském pašaliku Hlinkově.

Patriarcha Farský

Poznámka a prosba redakce:

Protože si v letošním roce připomínáme 80. výročí úmrtí našeho prvního patriarchy ThDr. Karla Farského, prosíme členy našich náboženských obcí, aby zapátrali ve svých kronikách a pomohli tak i ostatním přiblížit život tohoto mimořádného člověka.

Iz 50,4-9

může říci: „Panovník Hospodin je moje pomoc, proto nemožu být potupen. Blízko je ten, jenž mi zjedná spravedlnost.“ Tak to zapsal Boží prorok a tak to prožil v okamžiku křtu Ježíš, když se z nebe ozval hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, tebe jsem si vyvolil.“

Později se učedníci rozpomínali na tato tajemná slova, jež Bůh dvakrát pronesl nad Ježíšovým životem. I pro nás tu zní dobrá zpráva, že nám bude zjednána spravedlnost, přestože jsme hříšníci, protože Kristus vzal náš hřích na sebe, protože je Božím Synem, protože naslouchal Božímu hlasu, slyšel jej a „v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži. Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno: Ježíš Kristus je Pán.“ (F 2,9-11)

Josef Špak

**Pane,
děkuji ti za církev,
ve které jsi obnovil
předrahý obraz našich otců
a matek.
Mít svou církev znamená
mít domov,
pevný, jistý,
vonící teplem
tvé posvěcující
přítomnosti.
Nemůže být
většího bohatství.
Nemohl jsem dostat
větší dar.
Moc tě prosím:
Ať z tohoto
svatého domova,
který jsi i pro mne
zbudivoval,
už nikdy neutíkám
v bláhové představě,
že jinde mi někdo podá
chutnější chléb
a lahodnější víno.
MILAN MATYÁŠ**

